

04.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**04 Nisan 2023
Salı**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

04 Nisan 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Hazine ve Maliye Bakanlığı Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı Hakkında Yönetmelik
- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Aksaray Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre Yaş Çay Üreticilerine 2022 Yılı Yaş Çay Ürünü İçin Fark Ödemesi Desteği Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2022/46)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/24)

KARAR

- Malvarlığının Dondurulması Kararı (Karar Sayısı: 2023/1)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 21/12/2022 Tarihli ve 2018/10550 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 21/12/2022 Tarihli ve 2019/793 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 21/12/2022 Tarihli ve 2019/10081 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 12/1/2023 Tarihli ve 2019/26463 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 18/1/2023 Tarihli ve 2019/5137 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 8/2/2023 Tarihli ve 2019/11810 Başvuru Numaralı Kararı

Buğday ve yağ fiyatı sert düştü

Buğday ve ayçiçeği yağında uluslararası piyasada fiyatlar gerilemeye devam ediyor. Yurtdışında buğdayın ton fiyatı 300 doların altını görürken, ham ayçiçeği yağının ton fiyatı ise 900 doların altına geriledi. IAOM Avrasya Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, temmuz ve ağustos aylarında fiyatların 250 dolar civarına kadar gevşeyebileceğini söyledi.

MEHMET HANİFİ GÜLEL / İSTANBUL

Türkiye'nin en çok ithal ettiği tarım ürünleri olan buğday ve ayçiçeği yağında uluslararası piyasada fiyatlar gerilemeye devam ediyor. Buğday fiyatları Rusya-Ukrayna savaşı öncesi tonu 335 dolardayken, savaş sonrası 530 dolara kadar yükseldi. Ancak son dönemde buğdayın ton fiyatı 300 doların altını gördü. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 28 Mart'ta yaptığı ihalede verilen en düşük teklif ise 281,90 dolar oldu. Yine ham ayçiçek yağı ise uluslararası piyasada tonu 2150 bin dolara kadar çıktı, fakat son dönemde 900 dolar seviyesine kadar düştü.

Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, uluslararası piyasada fiyat düşüşünün Rusya'nın geçen sezon 100 milyon tonu aşan üretimi ile sezon boyunca 45 milyon tondan fazla ihracat hedefinin çok etkili olduğunu belirtti. Ulusoy, ayrıca tahıl koridorunun çalışır vaziyette olması ve Ukrayna'dan sevkiyatların devam etmesinde fiyatlardaki düşüşü destekleyen unsurlar olduğunu kaydetti. Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Ukrayna'da yaşanan üretim eksikliği ve sevkiyat aksamalarını, Rusya'nın gerçekleştirmiş olduğu ilave ihracatla dengelendiğini ifade eden Ulusoy, "Yeni sezona yaklaşırken 2023/24 sezonu için Uluslararası Tahıl Konseyi'nin (IGC) ilk tahminlerini yayınladı. Buna göre önümüzdeki sezon dünyada 787 milyon ton üretim 794 milyon ton tüketim olması öngörülüyor.

İçinde bulunduğumuz sezona başlarken 275 milyon ton olan dönem stoklarının 286 milyon ton olarak devretmesi bekleniyor. IGC'ye göre bu devir 23/24 sezonu sonunda ise 279 milyon tona düşecek. Yani şu ana kadar artan stokların, yeni sezonda azalmaya başlayabileceği tahmin ediliyor. Buna göre, fiyatlar hasattın en hızlı dönemlerinde, temmuz ağustos aylarında 250 dolar civarına kadar gevşeyebilir, sonrasında yavaş yavaş artış gösterebilir” dedi.

“Rusya'nın satacağı pazarlar sınırlı”

Dünyada yaklaşık 800 milyon ton buğday üretiminin olduğunu ve bunun 100 milyon tonunun Rusya'da üretildiğine dikkat çeken Agrolino Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Buttanrı, Avustralya ve Kazakistan'a mahsulün de iyi olduğunu aktardı. Rusya'da çok ciddi bir stokun olduğunu ve ambargodan dolayı çok sınırlı alıcısının bulunduğunu belirten Buttanrı, “Avustralya ve Kanada'daki yüksek mahsul Asya pazarına yönelince, Rusya'nın satacağı pazarlar sınırlı kaldı. Rusya'da fiyatlarını düşürerek alıcı bulmaya çalışıyor. Diğer kritik bir konu ise Mısır, Libya ve Lübnan gibi alıcıların parası yok, Rusya'dan alım yapan pazarlar içinde tek parası olan ülke Türkiye” dedi.

Rus çiftçisi buğdayı tarlada 100-125 dolara satıyor

Buğday fiyatları proteinine ve limanına göre tonunun 280-300 dolar bandında satıldığını belirten Buttanrı, çok dazla bir düşüş beklemediğin, çünkü üretim maliyetlerinin yüksek olduğunu söyledi. 300 dolara satılan Rus buğdayının 75 dolarının ihracat vergisi var, 70 dolarının gemi navlun 30 doları liman ve tarladan limana maliyetinin olduğunu açıklayan Buttanrı, bunun da Rus çiftçisinin 100-125 dolara tarladan satış yaptığı anlamına geldiğini belirtti. TMO'nun son çıktığı buğday ihalesinde çıktığı rakamın yarısını aldığını ve bir kısmını ise yüksek bularak almadığını dile getiren Buttanrı, “Aslında haziran temmuz 2023 yükleme yerine ağustos-eylül yüklemeyi aynı fiyatlardan, yeni mahsul olarak ve depo maliyetini satıcılara yükleyebilirdi. Ama yine de aldığı fiyatlar çok kötü değil” ifadelerini kullandı

Raf fiyatı 130 TL bandına geldi

Ayçiçek yağının uluslararası fiyatına da değinen Buttanrı, düşen fiyatlardan dolayı ciddi alımların yapıldığını ve çok uzun süredir yağ fiyatlarını bu seviyelerde görmediklerini aktardı. 900 dolar seviyesinden alınan ham ayçiçek yağının raflarda 5 litrelik fiyatının 125 ile 130 lira bandında satışa sunulması gerektiğini ifade eden Buttanrı, “Çok uzun süredir bu fiyatları görmedik ve ciddi alımlar yapılıyor. Şu an Rusya ve Ukrayna'da toplamda 12 milyon ton çekirdek var ve bunun karşılığı 5 milyon ton ham yağ anlamına geliyor. Yani hala bölgemizde ciddi stoklar var” şeklinde konuştu.

Matlı Holding'e Keskinoglu vizesi çıktı

Türkiye'nin en önemli yem üreticilerinden biri olan Matlı Holding ile ilgili geçtiğimiz ay sizlere önemli bir haberi vermiştik. Dünya Gazetesi'nin ilk kez duyurduğu haberde Matlı Holding, gıda sektöründe son iki yıldaki ikinci büyük satın alma işlemine imza attı.

Kerim ÜLKER

Geçen yıl Yörsan'ı bünyesine katan Matlı Holding'in ilgilendiği piliç sektörünün en önemli oyuncularından biri olan Keskinoglu'nu satın alma işlemine resmi onay verildi.

Rekabet Kurumu'nun verdiği onayla birlikte Keskinoglu Tavukçuluk şirketinin yüzde 99.4'lük hissesinin Matlı Holding bünyesindeki Matlı Yem'e katılması için de engel kalkmış oldu. Türkiye'nin yemcisi olarak bilinen Matlı Holding'in geçmişi 1965 yılına kadar dayanıyor.

Kurucusu Ömer Matlı, 1988 yılında ilk büyükbaş hayvan yemi üretimine başladı. Matlı Gıda Grubu Nisan 2010'da ise yepyeni bir sektöre adım atarak yumurta sektörüne girdi.

Türkiye'nin en büyük 117'nci sanayi kuruluşu Matlı Gıda Grubu yem üretimi, gıda üretimi, tam yağlı soya üretimi, mısır kurutma, hammadde ve akaryakıt ticareti, besi hayvancılığı, sebze ve meyve kurutma alanlarında faaliyet gösteriyor.

04.04.2023

Matlı Grubu'nun ana şirketi Proyem A.Ş., İSO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasında, 2021 yılı verilerine göre 117'nci sırada yer alıyor.

Bugün Matlı Gıda Grubu 14 şirket, 16 marka, 10.000 'den fazla tedarikçi, 1000 çalışan, 81 ilde 1.000'e yakın bayii, 7 bölgede 9 fabrikayla faaliyet gösteriyor. Matlı Gıda Grubu 2021 yılında toplam 9 milyar TL ciro elde etti. Ciroda; yem 4,3 milyar TL ile ilk sırayı alırken, onu 363 milyon TL ile yumurta ve 188 milyon TL ile ticari ürün ticareti izledi.

Mart ayında fiyatı en fazla artan ürün 'dana eti' oldu

Martta fiyatı en fazla artan "dana eti", en fazla düşen "kara yoluyla yolcu taşımacılığı" oldu. Dana etinde mart ayındaki artış yüzde yüzde 19,90 olarak gerçekleşti.

Tüketici fiyatları bazında mart ayında en fazla fiyat artışı yüzde 19,90 ile "dana eti"nde, en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 6,25 ile "kara yoluyla şehirler arası yolcu taşımacılığında" gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, dana eti fiyatlarındaki artış yüzde 15,16 ile şarküteri ürünleri ve diğer et çeşitleri, yüzde 11,16 ile yumurta ve yumurtayla ilgili ürünler, yüzde 10,88 ile paket turlardaki artışlar izledi.

Martta fiyatı en çok artış gösteren diğer ürünler arasında, yüzde 9,40 ile orta öğretim, yüzde 6,66 ile yemek odası ve oturma odası mobilyaları, yüzde 6,19 ile kahve, yüzde 5,89 ile kümes hayvanları eti, yüzde 5,38 ilaçlar, yüzde 4,96 ile makarna çeşitleri yer aldı.

Geçen ay en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 6,25 ile kara yolu ile şehirler arası yolcu taşımacılığında gerçekleşti. Bunu yüzde 5,01 ile sebzeler, yüzde 3,79 ile kadın giyimi, yüzde 2,15 ile erkek giyimi, yüzde 1,91 ile diğer katı ve sıvı yağlar, yüzde 1,29 ile taze süt, yüzde 1,19 ile margarin, yüzde 0,96 ile katı yakıtlar, 0,89 ile kadın ayakkabısı izledi. En az fiyat düşüşü ise 0,42 ile şekerde görüldü.

04.04.2023

TÜİK'in tüketici fiyatları endeksine göre, martta aylık bazda fiyatları en fazla artan ürünlerle bunların bir önceki aya göre değişim oranları şöyle:

En yüksek artış gösteren temel başlıklar	Bir önceki aya göre değişim oranı
Dana eti	19,90
Şarküteri ürünleri ve diğer et çeşitleri	15,16
Yumurta ve yumurta ile ilgili ürünler	11,16
Paket turlar	10,88
Orta öğretim	9,40
Yemek odası ve oturma odası mobilyaları	6,66
Kahve	6,19
Kümes hayvanları eti	5,89
İlaçlar	5,38
Makarna çeşitleri	4,96

Geçen ay fiyatı en az artan veya en fazla düşen seçilmiş ürünler ile bir önceki aya göre değişim oranları ise şöyle:

En az artan veya en fazla düşen temel başlıklar	Bir önceki aya göre değişim oranı
Kara yolu ile şehirler arası yolcu taşımacılığı	-6,25
Sebze (patates ve bazı yumru bitkiler hariç)	-5,01
Kadın giyim	-3,79
Erkek giyim	-2,15
Diğer katı ve sıvı yağlar	-1,91
Taze süt	-1,29
Margarin	-1,19
Katı yakıtlar	-0,96
Kadın ayakkabısı	-0,89
Şeker	-0,42

Erdoğan: Togg'u bugünden itibaren yollarda görmeye başlıyoruz

İlk Togg T10X teslimatı programına katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Togg'u bugünden itibaren yollarda görmeye başlıyoruz." dedi. Erdoğan, araçlar için uygun kredi verilebileceğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, eği Emine Erdoğan ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesi avlusunda düzenlenen "İlk Togg T10X Teslim Töreni"ne katıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve eği Emine Erdoğan, üzerinde Cumhurbaşkanlığı forsu olan "Gemlik" renkli Togg makam aracı ve Emine Erdoğan'a ait 34 EE 2071 plakalı "Anadolu" renkli Togg'un önünde poz verdi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile Togg'un ortağı "babayiğitler", Cumhurbaşkanı Erdoğan ve eği Emine Erdoğan'a hayırlı olsun dileklerini ilettiler. Erdoğan ve eği Emine Erdoğan'a içinde araçlara ait anahtar ve ruhsat ile kolonya ve kestane şekerinin yer aldığı kitler teslim edildi.

Erdoğan, burada yaptığı konuşmada, bugün Türk milletinin 60 yıllık hayalinin gerçeğe dönüşmesine hep birlikte şahitlik ettiklerini belirtti.

Ülkenin gururu yerli ve milli marka Togg'un ilk sipariğini 2019 yılında verdiklerini, bugün de ilk akıllı cihazı teslim aldıklarını ifade eden Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye Yüzyılı'nın ilk meyvelerinden olan Togg'un tüm milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Togg ülkemizin teknolojik gelişiminin, ekonomik

kalkınmasının ve küresel itibarının sembolü olarak doğmuş, gelişmiş ve bugünkü seviyesine gelmiştir. Biliyorsunuz, bu proje daha fikir aşamasındayken başlayan, halen devam eden haksız eleştiriler, ithamlar, iftira derecesine varan böhlanlar yöneltildi. Devrim otomobili için yürütülen tevizatın katbekat fazlası Togg için yapıldı. Peki ne oldu? Tasarımı yapıldı, fabrikası kuruldu, üretildi ve satışa çıktığı ilk gün Togg sipariş rekorları kırdı."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Togg'un tüm testleri alınının akıyla verdiğini, elektrikli araç güvenlik testinden tek seferde geçmeyi başarmış özel bir otomobil olduğunu söyledi.

"İnşallah bugünden itibaren Togg'u yollarda görmeye başlıyoruz." diyen Erdoğan, şunları kaydetti: "Tüm babayiğitleri, şirket yöneticilerini, projede emeği geçen herkesi bir kez daha tebrik ediyor, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Adeta eline kına yakılıp ana ocağından uğurlanan askerler gibi, kuşağı bağlanıp baba evinden çıkarılan gelinler gibi milletimizin gözbebeği olan Togg'u da yine milletin evinden yollara uğurluyoruz. Yolun da bahtın da açık olsun diyorum Togg. Rabb'im tekerine taş değdirmesin."

Daha sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan eşi Emine Erdoğan ile "Anadolu" renkli Togg'a bindi. Erdoğan çifti Togg CEO'su Gürcan Karakaş'tan araca ilişkin bilgi aldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kaptanlığında eşi Emine Erdoğan, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank ve Gürcan Karakaş, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi etrafında Togg ile tur attı.

Erdoğan, daha sonra gazetecilerin sorularını cevapladı. "Neler hissettiniz?" sorusu üzerine Erdoğan, "Bu heyecanı sizler nasıl duyuyor ve hissediyorsanız bizler de çok daha fazlasıyla hissettik." ifadesini kullandı.

Devrim otomobili meselesinin ne tür kargaşalara vesile olduğunun bilindiğini anımsatan Erdoğan, "Devrim otomobilinden sonra bize de 'devrin otomobili'ni hamdolsun üretmek nasip oldu. Şimdi sadece Türkiye'nin yollarında değil, dünya yollarında da 'devrin otomobili Togg'u izleyeceğiz, takip edeceğiz." dedi.

Erdoğan, Togg'da sürat, konfor gibi ne aranılıyorsa bulunabileceğini belirterek, kullandıkları "Anadolu" renkli Togg'un eşi Emine Erdoğan'a ait olduğunu, bu rengi ve plakayı eşinin seçtiğini söyledi.

Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı forsu bulunan diğer Togg T10X'e işaret ederek, "Bizimki de burada. Makam otomobili olarak inşallah onu da kullanacağız." dedi.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e de teslimatın yapılıp yapılmadığının sorulması üzerine Erdoğan, teslimatın yarın yapılacağını, o otomobilin renginin de "Anadolu" olduğunu ifade etti.

Erdoğan, "Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'e de gidecek. Randevu bekleniyor." diye konuştu.

Togg'a 177 bin ön siparişin alındığına da işaret eden Erdoğan, "Şu anda Gürcan Beyler üretim olarak yetiştirebilseler bu sayı zaten 177 de 277 de olur. Talihlisi çok. Bizden torpil isteyen var. Dedik, biz torpil işine bakmayız." şeklinde konuştu.

"Aracı özendirmek adına kamu bankaları bir kredi paketi açıklar mı? Bu bir teşvik mekanizması olarak gündeme gelebilir mi?" sorusuna da Erdoğan, "Olabilir. Niye olmasın? Çünkü kamu bankalarının bu noktada kredi yastıkları müsaittir. Hele hele araçlara bunu rahatlıkla yapabilirler. Aynı şekilde konutlarda bunu nasıl yapıyorsak otomobilde de bunu yamak mümkündür." yanıtını verdi.

Emine Erdoğan: Ülkem adına gurur duyuyorum

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan ise tarihi bir anın hep birlikte paylaşıldığını belirtti.

Togg'un Türkiye'nin gurur kaynağı olduğuna işaret eden Emine Erdoğan, "Ülkem adına gurur duyuyorum. Arabanın kullanımı da çok rahat. İçinde kendinizi huzurlu hissediyorsunuz. Emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Harika bir araç. Hayırlı olsun." diye konuştu.

Plakadaki 2071 vurgusunun sorulması üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, "EE, hanımın ismi ile müşterek soyadımız. 2071 de Malazgirt'in buraya yansımış olan tarihi. 1071'den sonra 2071 inşallah bizim için ayrı bir vizyon olacak." dedi.

Erdoğan çifti daha sonra programı takip eden gazetecilerle fotoğraf çekti. Törene Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın da katıldı.

Bakan Nebati: Enflasyon, attığımız isabetli adımların etkisiyle düşüşe geçti

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, “Küresel ekonomide birçok olumsuzluğun yaşandığı 2022 yılı Ekim ayında yüzde 85'lere kadar yükselen enflasyon, attığımız isabetli adımların etkisiyle düşüşe geçmiş, Mart 2023 itibarıyla yüzde 50,5 seviyesine kadar gerilemiştir.” dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Mart ayı enflasyon rakamlarına ilişkin sosyal medya hesabı üzerinden değerlendirmelerde bulundu. Yüksek enflasyonun yol açtığı negatif etkilerin farkında olduklarını belirten Bakan Nebati, “Yüksek enflasyonun yol açtığı negatif etkilerin elbette farkındayız. Bu sebeple enflasyonla mücadelemizden hiçbir şekilde taviz vermiyoruz.” dedi.

Sorunu çözerken farklı sorunlara yol açmadan ilerlemeye özen gösterdiklerini söyleyen Nebati, şunları kaydetti: “enflasyon düşsün de işsizlik artarsa artsın, yatırım ve üretim gücümüz zayıflasa da olur’ gibi bir kolaycılığa düşmeden, bütüncül ve vatandaşımızın menfaatine odaklı bir süreç yönetiyoruz.

Nitekim, küresel ekonomide birçok olumsuzluğun yaşandığı 2022 yılı Ekim ayında yüzde 85'lere kadar yükselen enflasyon, attığımız isabetli adımların etkisiyle düşüşe geçmiş, Mart 2023 itibarıyla yüzde 50,5 seviyesine kadar gerilemiştir.

Ancak asıl önemlisi, Türkiye, enflasyonda bu düşüşü kaydederken, yatırımda, istihdamda ve üretimde kayıplar yaşamamış, tam aksine, bu süreçte Cumhuriyet tarihimizin istihdam ve ihracat rekorları eş zamanlı olarak kırılmıştır. Ekonomimiz,

04.04.2023

dinamik yapısını, üretim artışlarını ve büyüme trendini enflasyonla mücadeleye kurban etmemiştir.

Bizler, asla kolaycılığa kaçmadan yüzeysel çözümlerine kulak asmıyor, ülkemizin ve milletimizin menfaatlerini bütüncül bir anlayışla gözeterek ilerliyoruz. Üretim ve istihdam kaybına yol açmaksızın kararlılıkla adımlarımızı atmaya devam edecek, enflasyonu tedrici ve kalıcı bir şekilde indireceğiz.”

İlk çeyrek sonunda enflasyon %50.5

Enflasyon mart ayında yüzde 2,29 oranında artış gösterirken, yıllık enflasyon baz etkisiyle yüzde 50,51 seviyesine geriledi.

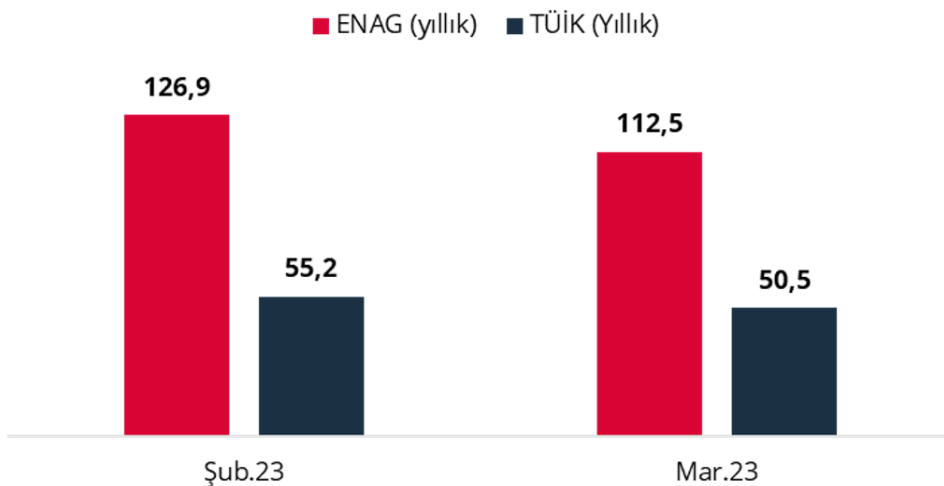

Ali Orhan YALÇINKAYA

2023 yılı Mart ayında tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yüzde 2.8 olan piyasa beklentisinin altında yüzde 2.29 oranında arttı. Yıllık enflasyon ise bir önceki aya göre 4.7 puan azalarak yüzde 50.5'e geriledi.

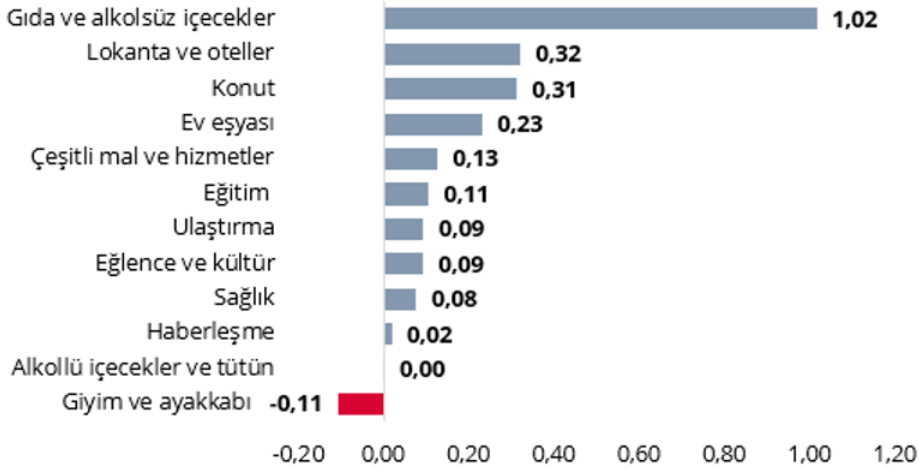
Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) ise Mart ayında ENAGrup Fiyat Endeksinin (E-TÜFE) yüzde 5.08 oranında arttığını, yıllık enflasyonunun bir önceki aya göre 14.4 puan azalarak yüzde 112.5'e gerilediğini duyurdu.

Tüketici Enflasyonu (%)

2023 yılı Mart ayında, endekste kapsanan 143 temel başlıktan 24'ünde düşüş olurken, 8'i değişim göstermedi, 111'inde ise artış gerçekleşti. Aylık enflasyona en fazla katkı 1.02 yüzde puan ile gıda ve alkolsüz içecekler grubundan gelirken, lokanta ve oteller ve oteller grubu 0.32 yüzde puan, konut grubu ise 0.31 yüzde puan katkı verdi.

Ana Harcama Gruplarının Aylık Bazda TÜFE'ye Katkıları

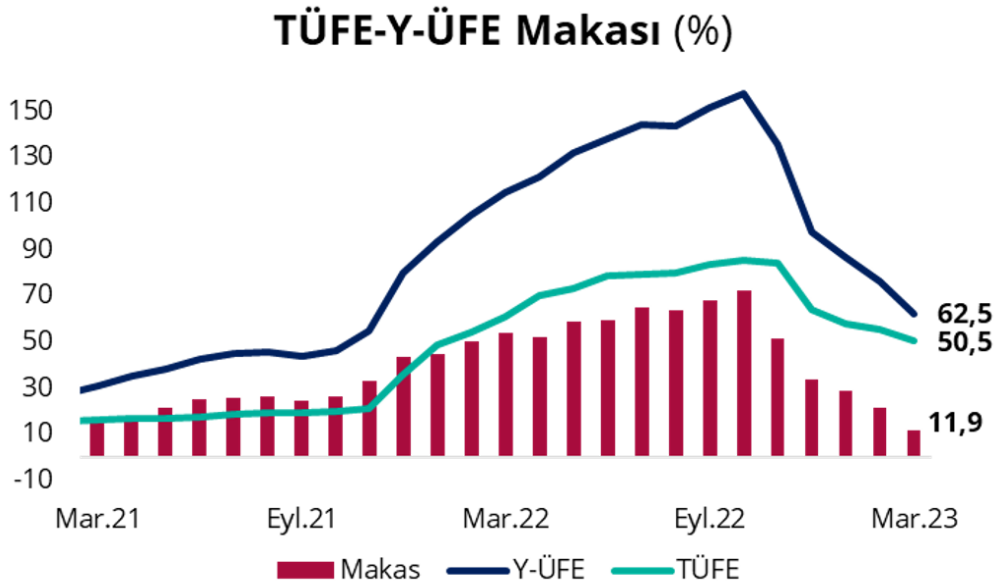

Ana harcama grupları itibarıyla Mart ayında artışın yüksek olduğu grup yüzde 3.8 ile gıda olurken, onu yüzde 3.1 ile hizmetler grubu takip etti.

Çekirdek enflasyon göstergelerinden işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altını hariç tutan TÜFE-B endeksi aylıkta yüzde 2.19 oranında artarken bu grupta enflasyon yıllıkta yüzde 52.1'e geriledi. Gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altını hariç tutan çekirdek enflasyon göstergesi (TÜFE-C) ise aylık bazda yüzde 2.15 oranında artarken yıllıkta yüzde 47.4'e geriledi.

Son enflasyon raporunda 2023 yılı için değiştirilmeyerek yüzde 22.0'de sabit tutulan gıda enflasyonu Mart 2023 itibarıyla yüzde 67.9'a geriledi. Yıllık bazda enerji fiyatları yüzde 35.7'ye, temel mal fiyatları yüzde 36.6'ya, hizmetler grubu enflasyonu yüzde 59.9'a geriledi.

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) Mart ayında yüzde 0.44 oranında artarken yıllık enflasyon bir önceki aya göre 14.2 puan azalarak yüzde 62.5 oldu. TÜFE ile Yİ-ÜFE arasındaki makas da 11.9 yüzde puana geriledi.

Üretim için ana girdi olan ara malı fiyatları yüzde 1.9 artarken bu grupta yıllık enflasyon yüzde 47.0'ye geriledi. Enerji grubu enflasyonu aylıkta yüzde 9.3 oranında azalırken, bir önceki ay yüzde 129.5 olan yıllık enflasyonun yüzde 80.0'e gerilediğini görmekteyiz.

Yılın ilk enflasyon raporunda TCMB tahminlerinde değişiklik yapmamış ve 2023 yılı beklentisini yüzde 22.3 olarak korumuştur.

Enflasyon patikasına ilişkin olarak paylaşılan grafikte ise 2022 sonunda yüzde 64.3 olan enflasyonun ikinci çeyrek başında yüzde 40.0'a inmesinin beklendiğini görmüştük. 2022 yılını dışarıda bırakarak Nisan ayı gerçekleştirmelerine baktığımızda, ay ortalamasının yüzde 1.1 olduğu görülüyor. Bu düzeyde bir gerçekleşme ise yıllık enflasyonun ikinci çeyrek başında yüzde 42.0'ye kadar gerilemesi anlamına geliyor.

Kredi yerine nakit avans

İhtiyaç kredilerinin yerini nakit avans almaya başladı. Son dönemde taksitli nakit avans kullanımında ciddi bir artış yaşanıyor. Bankacılık kaynaklarından elde ettiğimiz bilgilere göre, vatandaşlar hem daha hızlı hem de daha cazip faiz oranları nedeniyle bireysel kredi yerine kredi kartlarından nakit avans çekmeye yöneldi.

Bankacılık sektörü bir yandan kredilerde musluğu faizi artırarak keserken kredi kartlarından nakit avans kullanımını da artırıyor. Bireysel kredilerde yıllık faiz yüzde 31.49 seviyesine yükselirken kredi kartlarında faiz oranları yüzde 1,36'da kalınca vatandaş bireysel krediler yerine kredi kartlarından taksitli nakit avans kullanmaya yöneldi.

BDDK verilerine göre, bankacılık sektörünün 24 Mart haftasında 8,4 trilyon liraya ulaşan toplam kredi hacminde tüketici kredisi ve bireysel kredi kartlarının payı 1 trilyon 805 milyar lira oldu. Taksitli ticari krediler ve kurumsal kredi kartlarını da eklediğimizde rakam 4 trilyon TL'yi geçiyor.

Bir haftada 25 milyar TL artış

1,8 trilyon liraya ulaşan bireysel kredi ve kredi kartı hacminin 551 milyar 714 milyon lirasını bireysel kredi kartları oluşturdu. Yılbaşından bu yana bireysel krediler 170 milyar lira artarak 1 trilyon 83 milyar liradan 1 trilyon 253 milyar liraya yükseldi. Buna karşı kredi kartı hacmindeki artış 100 milyar lirayı geçerek 446 milyar liradan 551 milyar liraya ulaştı.

Özellikle son bir haftalık yükselişin 25 milyar lirayı bulması dikkat çekti. Bireysel kredilerde artış oranı yüzde 17 olurken bireysel kredi kartları tarafında bu artış oranı yüzde 24'ü buldu. İhtiyaç kredisindeki faizlerin yükselmesi kredi kartı harcamalarına yansdı. Yüksek faizden kredi çekmek istemeyenler ihtiyaçlarını kredi kartlarıyla gideriyorlar.

Peki bu artışın sebebi ne? DÜNYA'ya konuşan bankacılık kaynakları bu artışın ana sebebi olarak faiz oranları olduğunu söylüyor. Konuştuğumuz bir bankacılık kaynağı, "Müşteriler son dönemde bireysel kredi çekmek yerine kredi kartlarından taksitli nakit avans çekmeyi tercih ediyor.

Hızlı ve prosedürlerle uğraşmadan 12 taksitle nakit avans çekebilme imkanı müşterilere daha cazip geliyor. Maaşının 4 katına kadar kredi limiti kadarını nakit avans olarak çekebiliyor. Bu durum hem komisyon oranlarından daha fazla gelir elde eden bankaların hem de daha uygun ve hızlı kredi kullanan müşterilerin işine geliyor" diye konuştu.

Kredi kartlarında nakit çekim faiz oranı %1,36

100 BİN TL'YE KADAR ÖDEME TABLOSU			
Tüketici kredisi			
Kredi Tutarı	Faiz Oranı	Vade	Taksit Tutarı
10.000 TL	%1,79	36	407,45 TL
10.000 TL	%1,79	24	543,04 TL
10.000 TL	%1,79	12	959,44 TL
50.000 TL	%1,89	36	2.077,65 TL
50.000 TL	%1,89	24	2.753,35 TL
50.000 TL	%1,89	12	4.833,87 TL
100.000 TL	%1,89	24	5.506,7 TL
100.000 TL	%1,89	12	9.667,73 TL
Taksitli Nakit Avans			
Kredi Üst Limiti	Faiz Oranı	Vade	
100.00 TL	%1,36	12	
Mobilden Taksitli Nakit Avans Çekildiğinde			
Kredi Üst Limiti	Faiz Oranı	Vade	
50.000 TL	%1,23	12	

04.04.2023

Kredi kartlarının faiz oranları Merkez Bankası'nın para politikası faizi ile belirleniyor. Kredi kartlarına uygulanabilecek en yüksek faizi oranı Merkez Bankası tarafından her ayın sondan beşinci günü açıklanıyor. 1 Nisan 2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Merkez Bankası tarafından belirlenen nakdi faiz oranı (alışveriş ve nakit çekim faizi) aylık %1,36 olarak uygulanıyor.

Bazı bankalarda internet üzerinden nakit avans çekimlerde bu oran %1,23'e kadar geriliyor. Gecikme faiz oranı ise aylık %1,66 olarak belirlendi. Bireysel kredilerde ise faiz oranları da yükselmeye devam ediyor. 24 Mart haftasında ihtiyaç kredisi faiz oranı yüzde 31,49'a yükseldi.

Kuru soğanda 25-30 liralık fiyat, tarımdaki başarısızlığın faturası

Ali Ekber YILDIRIM

04 Nisan 2023 Salı

Bugünlerde bir kez daha kuru soğan fiyatı gündemde. Nasıl olmasın ki? Soğanın kilosu bazı marketlerde 30 liraya dayandı. Pazarda bile 20 lira. Eskiden çuvala veya 3-5 kilo alınan kuru soğan artık taneyle alınır hale geldi.

Kuru soğan fiyatı neden bu kadar arttı? Birçok neden sayılabilir. En önemlisi tarımdaki plansızlığın, istikrarsız, günübürlük politikaların yansımasıdır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine bakılırsa, Türkiye'nin kuru soğan üretimi, verimliliği konusunda hiç bir sorunu yok. Yeterlilik oranı yüzde 114,7 seviyesinde. Kişi başına yıllık kuru soğan tüketimi 23,1 kilo. Üretim bakımından dünyadaki ilk 5 ülke arasındayız. İhracatta ilk 6 ülkeden biriyiz. Normal koşullarda Türkiye'nin kuru soğanda fiyat sorunu yaşamaması gerekiyor.

Uygulanan günübürlük yanlış politikalar, dış ticaret uygulamaları, kuru soğanda istikrarsız bir fiyat ve zamları getirdi.

Sadece son 5 yılda yaşananlara bakarsak, kuru soğan fiyatının ve daha da önemlisi ülke tarımının neden bu hale geldiğini çok net görebiliriz.

Bakın son 5 yılda kuru soğan fiyatı için neler yapıldı:

1-Fiyatlar ithalatla düşürülmeye çalışıldı: Bundan 5 yıl önce 2018'in Mayıs ayında iklim koşullarına bağlı olarak üretimin azalması, yaşanan hastalık ve depodaki çürüme nedeniyle piyasaya arz edilen soğan miktarı azalmış ve fiyatlar artmaya başlamıştı. O dönemde markette, pazarda 1,5-2 lira olan kuru soğan 5 lirayı gördü. Dönemin Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi fiyat artışına kızdı ve ithalat yapacaklarını açıkladı. İthalatla fiyatlar düşürülmeye çalışıldı. Bugün gelinen noktada kuru soğan fiyatı 5 yıl öncesinin 5 katı. Yani ithalat çare olmadı. Bundan sonra da olmayacaktır.

2- Merkez Bankası'na göre enflasyonunun sorumlusu kuru soğanıdır: Aynı yılın temmuzunda "2018 Yılı 3. Enflasyon Raporu"nu açıklayan Merkez Bankası, gıda enflasyonundaki yükselmenin önemli nedenlerinden birinin kuru soğan fiyatı olduğunu iddia etmişti.

3- Depolar basıldı, soğan tüccarları terörist ilan edildi: Artan kuru soğan fiyatına karşı Cumhurbaşkanı Erdoğan harekete geçti. Soğan depoları basıldı, tüccarlar terörist ilan edildi. Medyada hemen her gün farklı bölgelerden baskın haberleri yer almaya başladı. Narkotik polislerinin uyuşturucu operasyonlarından sonra medyaya yansıyan haberler gibi, "yapılan baskın sonucu 30 ton soğan ele geçirildi" haberleri medyada geniş yer buldu. Soğan neredeyse uyuşturucu ile eşdeğer görülmeye başlandı. Vatandaş eve soğan almaya korkar hale geldi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan 21 Kasım 2018'de muhtarlarla buluşmasında yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Patatesi stokluyorsunuz. Soğanı stokluyorsunuz, sebzeyi, meyveyi stokluyorsunuz. Bundan sonra aldığımız ihbarlar sebebiyle bütün bu stokların yapıldığı depoları basacağız. Kimse benim vatandaşım, benim halkıma pahalı ürün yedirme hakkına sahip değil, bu böyle biline. Ondan sonra da ne diyorlar, hastalıklı, çürüdü. Ya sen çürüttün be. Sen hastalıklı hale getirdin. Bunlar havasız kalınca ne olacak, tabii ki çürüyecek. Onun için asla taviz yok."

4- Soğan depolanmazsa fiyat artar: Türkiye'de soğan ekimi ve hasadı iki dönemde yapılır. Turfanda ve depolanabilir olmak üzere iki tür soğan ekimi ve hasadı olur. Kısa gün soğanı olarak bilinen çeşitler Eylül-ekim aylarında tarlaya ekilir. Nisan-mayıs döneminde ise bunların hasadı yapılır. Turfanda soğan olarak da bilinen kısa gün soğanı bu dönemde tüketilir. Yani uzun süreli depolanamaz. Uzun gün soğanı olarak adlandırılan çeşitler ise Ocak, şubat, mart aylarında tarlaya ekilir. Temmuz-ağustos-eylül aylarında hasat edilerek depolanır. Depolanması gerekiyor. Çünkü sonbahar ve kış döneminde bu soğanlar piyasaya arz edilerek tüketilir. Depolanmazsa yiyecek soğan olmaz. Fiyat artar.

5- İthalat vergisi sıfırlanarak ithalat kapısı açıldı: Hükümet depo baskınlarıyla yetinmedi. Soğan ithalatının da kapısını sonuna kadar açtı. Yerel seçimler öncesinde 15 Ocak 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kuru soğanda yüzde 49,5 olan gümrük vergisi 28 Şubat 2019'a kadar sıfırlanarak ithalat kapısı açıldı.

6- İthalat serbest, ihracat izne bağlandı: 2018 ve 2019'da yaşanan fiyat artışını tekrar yaşamamak için bu kez 2020 yılı başında soğan ve patates ihracatına kısıtlama getirildi. İhracat izne bağlandı. Dönemin Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, soğan ve patates ithal etmemek için ihracatı izne bağladıklarını söyledi. İthalat serbestçe yapılırken, Ticaret Bakanlığı'nın 7 Ocak 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan tebliği ile kuru soğan, taze veya soğutulmuş (tohumluk hariç) patates ihracatı Tarım ve Orman Bakanlığı iznine bağlandı.

İthalatın serbest ihracatın fiili olarak durdurulması sonucu 2020 yılının Nisan ayında üreticide kuru soğanın kilosu 1 liranın altına düştü. Soğanı tarladan toplama maliyeti bile fiyatın üstünde olunca büyük sorun yaşandı. Tarım ve Orman Bakanlığı ihracatçı birliklerine yazı göndererek 29 Nisan 2020 tarihi itibarıyla ihracatçı başına 250 tonu geçmeyecek şekilde kuru soğan ihracatına izin verilebileceğini duyurdu.

7- Pandemi tüketimi azalttı, fiyatlar düştü: COVID-19 pandemisi ile herkes eve kapandı. Restoranlar, toplu tüketim yerleri, turizm tesisleri kapanınca soğan tüketimi azaldı. Böyle bir dönemde Irak Tarım Bakanlığı Mart 2021’de soğan ithalatını yasakladığını duyurdu. Türkiye’nin soğan ihracatında ilk sırada olan Irak’ın bu kararı üreticiye büyük darbe vurdu. İhracat durunca fiyat düştü ve üretici bir kez daha zarar etti. Soğan ekiminden vazgeçenler oldu.

8- Toprak Mahsulleri Ofisi depodaki soğanları aldı: Pandemi nedeniyle restoranlar, turizm işletmeleri kapanınca tüketim azaldı. İthalatın serbest ihracatın ise kısıtlanması ile kuru soğan ve patates üreticinin elinde kaldı. Depolarda soğan beklerken yeni ürün çıkmaya başladı. Üretici tarladaki soğanı toplamak yerine ürünle birlikte sürmek zorunda kaldı. Çünkü toplama maliyeti fiyatın çok üzerindediydi. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli imzası ile “İVEDİ” damgası ile 8 Nisan 2021’de 81 İl Valiliği’ne yazı ile elde kalan soğan ve patatesin Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından alınacağı bildirildi. Yemeklik patates ve kuru soğanlar, İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca Valiliklerin gözetiminde, ihtiyaç sahibi tüketicilere ücretsiz dağıtıldı. Valiler, kaymakamlar bedava soğan dağıtıyoruz töreni düzenleyip fotoğraf çektirdiler.

9- Üretim azalınca fiyat yeniden fırladı: Bütün bu uygulamalar, gününbirlik politikalar sonucunda Türkiye İstatistik Kurumu’na göre 2021 yılında 2,5 milyon ton olan kuru soğan üretimi, 2022 yılında yüzde 6 oranındaki düşüşle 2 milyon 350 bin tona geriledi. Gerçekte üretim daha çok azaldığı tahmin ediliyor. Pandemi sonrası tüketimde de hızlı artış oldu. Ayrıca hava şartlarının da etkisi ile depolarda yine çürüme oldu. Piyasaya arz edilen soğan miktarı azaldı. Fiyat hızla yükselerek 10 liranın üzerine çıktı.

10-İhracata bir kısıtlama daha: Kasım 2022’de İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü’nden Ege İhracatçı Birlikleri’ne gönderilen yazıda “Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatına İlişkin Tebliğ” kapsamında taze patates ve kuru soğan ihracatına kısıtlama getirildiği bildirildi. Yazıda bazı muafiyetler dışında gıda arz güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılacak ihracat başvuruları için Bitki Sağlık Sertifikası ve/veya Sağlık Sertifikası düzenlenmeyeceğine karar verildiği ifade edildi. 8 Mart 2023’te Resmi Gazete’de yayınlanan tebliğ ile bazı tarım ürünlerinde dönemsel olarak ihracatı düzenleme yetkisi Tarım ve Orman Bakanlığı’na verilmesini öngören tebliğ iptal edilerek bu yetki Ticaret Bakanlığı’na verildi. Ticaret Bakanlığı 25 Mart 2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlana tebliğ ile kuru soğanın da olduğu 6 ürünü “ihracatı kayda

bağlı mallar listesine” aldı. Kuru soğan ihracatında bu karar nedeniyle hala bir kısıtlama var.

Kuru soğanda üretim ithalat ve ihracat

Kuru soğan ile ilgili son 5 yılda yapılanları özetledikten sonra bugün fiyatın neden 30 liraya dayandığına bakalım. Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü verilerine göre, Türkiye'nin hemen her ilinde kuru soğan üretiliyor. Toplam üretim alanı yaklaşık 700 bin dekar. Üretim alanları bakımında 166 bin dekar ve yüzde 24 pay ile Ankara ilk sırada. İkinci sırada 106 bin dekar ve yüzde 15 pay ile Çorum geliyor. Amasya ise 70 bin dekar üretim alanı ile 3. sırada. Sonra, Hatay, Tokat, Eskişehir, Adana, Konya, Bursa, Gaziantep geliyor. Miktar olarak kuru soğan üretiminin yüzde 33'ü Ankara'da gerçekleştiriliyor. Ankara, Çorum, Amasya, Hatay, Eskişehir, Adana, Konya olmak üzere 7 il toplam üretimin yüzde 80'nini gerçekleştiriyor.

Türkiye'nin son 10 yıllık kuru soğan üretimi 2,5 milyon ton ile 1,8 milyon ton arasında değişiyor. Son yıllar ortalaması 2,2 milyon ton. İhracat ise yıllara göre değişmekle birlikte 270 bin ton seviyesinde. İthalat yok denecek kadar az. Genellikle 1000 tonun altında ithalat yapılıyor. Sadece 2018-2019 sezonunda fiyatlar çok yükseldi diye 127 bin ton ithalat yapıldı. 2021- 2022 sezonunda da 25 bin ton civarında ithalat gerçekleştirildi.

Fiyatlar neden 30 liraya yükseldi?

Kuru soğan fiyatlarındaki artışın temel nedeni üretimdeki azalma. Ayrıca iklim şartlarına bağlı olarak havaların sıcak gitmesi depolardaki ürünün yeşillenmesine, çürümesine neden oldu. İklim şartlarına uygun olmayan depolarda soğan çok kolay bozulabiliyor. Soğanın birkaç kez elden geçirilmesi sağlam olanların piyasaya sürülmesi ile maliyetler dolayısıyla fiyatlar artıyor.

2021'de tarlada fiyat 1 liranın altına düşünce üretici zarar etti ve ekimi azalttı. TÜİK'in verilerine de yansdığı gibi 2022 üretimi azaldı. Fiyat arttı.

Ayrıca mart ve nisan ayları soğanda geçiş dönemi kabul ediliyor. Depolarda yeterli miktarda soğan olmadığına mart ve nisanda fiyatlar artar. Tüccar bu geçiş dönemini fırsata çeviriyor. Nisanda yeni ürün piyasaya çıkıncaya kadar fiyatlar yüksek seyrediyor. Yeni ürün çıkınca fiyat düşer. Şu anda fiyatlar en üst seviyede. Adana, Hatay Reyhanlı'da hasat başladı. Bu yeni soğan piyasaya girdikçe fiyat düşer.

Özetle, kuru soğan deyip geçmemek lazım. Zengin, fakir herkesin mutfağına giren kuru soğanda yaşananlar, uygulanan politikalar tarımda yapılan yanlışların yansıması niteliğinde. Yukarıda yazdıklarımız birçok ürün için geçerli. Soğan yerine patates yazın, domates yazın aynı senaryoyu görürsünüz. Gününbirlik politikaların ve uygulamaların faturasını üretici, tüketici, toplumun her kesimi ödüyor.

Gıdada kendimize yeterli miyiz?

Prof. Dr. Aykut GÜL

04 Nisan 2023 Salı

Hangi ülkelerin gıdada kendine yeterli olduğu konusu hep tartışılmalıdır. Gıdada kendine yeterlilik, bir ülkenin gıda ihtiyacının tamamını yurt içi üretimden karşılayabilme kapasitesidir.

Aslında mutlak anlamda kendine tam yeterli bir ülkenin varlığından söz etmek mümkün değil. Küreselleşen dünya ekonomik düzeni, tüm ülkeleri bir şekilde birbirine bağımlı hale getirmiştir. Uluslararası ticaretin avantajlarından yararlanabilmek için ülkeler mutlak üstünlükler ve mukayeseli üstünlükler teorilerine göre birbirleri ile alışveriş yaparlar.

Gıdada kendine yeterlilik derecesini belirlemek kolay değil. Ülkeden ülkeye değişen farklı yaklaşımlar söz konusu. Sadece nicelik olarak değerlendirdiğinizde nitelik (besin değeri) göz ardı edilebilmekte. Açlık mı, dengeli beslenme mi veya ikisinin arasında bir yer mi? Tüm bunlar yeterlilik konusunu oldukça tartışmalı bir hale getiriyor. Bunun yanı sıra gıda ithalatı yaparak ülke içinde işleyen ve tekrar ihraç eden ülkelerin sayısı da az değil. Buğdayda iç tüketimimizi karşılayabiliyoruz. Bununla birlikte un, makarna, bulgur vb. imal etmek ve ihraç etmek için dış alım da yapıyoruz. Dünyanın en büyük un ihracatçısıyız ve unu işlemek için ithal etmek zorundayız.

Ülkemizde yeterlilik

2022 Bitkisel Ürün Denge Tabloları TÜİK tarafından yayınlandı. Bültende, “Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını (insan, hayvan ve endüstrinin bütün ihtiyaçlarını) ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir. Değerin, 100'den küçük olması, üretimin yurt içi talebi tam olarak karşılayamadığı durumu temsil eder. 100'den büyük olan bir değer, iç ihtiyaçları geçen, ihraç edilebilir ve/veya stoklanabilir miktarların varlığını gösterir” ifadeleri yer alıyor.

Aynı kaynağa göre, meyvecilik açısından neredeyse tüm ürünlerde yeterli olduğumuz görülürken fındık (Yüzde 560,9) ve incir (Yüzde 518,1) en yüksek yeterlilik derecesine sahip. Çay, muz ve cevizde çok az bir açık (Yüzde 85-98 arası) göze çarpıyor. Ayrıca turunçgillerin tamamında kendimize yeter durumdayız (Yüzde 198,3).

Sebzeçilikte ise genel ortalama %113,5'lik bir yeterliliğe sahibiz. Havuç, domates ve bezelyede %120'nin üzerinde yeterlilik varken en düşük düzey bamyada (Yüzde 99,9) görüldü.

Tahıllarda durum bıçak sırtı

Son ve en önemli olarak, tarla ürünlerinde bir miktar sorun olduğu görülüyor. Tahıl ürünlerinde genel ortalama yeterlilik yüzde 80,3 değeri ile önceki yıllara göre riskli bir durum arz ediyor. %116,7 ile kolza en iyi yeterliliğe sahipken, soya sadece yüzde 6,0 ile yeterliliği en düşük olan ürün olarak yer alıyor TÜİK'in bülteninde.

2021-22 döneminde, 6.744.666 hektar alanda üretimi yapılan buğdaydan elde edilen üretim 16.679.250 ton. 7,9 milyon ton ihracatı bulunan buğdayda yeterlilik derecesi yüzde 87,3 olarak hesaplanmış. İrmik verimi yüksek olan ve makarnalık değeri bulunan durum buğdayında yeterliliğin oldukça yüksek olduğu da (Yüzde 151,8) TÜİK'in detay tablolarında yer alıyor.

Söz konusu TÜİK bültenine göre, son 15 yılda buğdayda ortalama yeterlilik derecesi %95,8'dir ve detayları aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Ülke olarak muazzam bir jeostratejik konuma ve bereketli topraklara sahibiz. Çok keskin bir değerlendirme yaptığımızda elbette ki tam bir yeterlilikten bahsedemeyiz. Ancak iyi bir kaynak planlaması ile önemli ölçüde bunu sağlamamız mümkün.

TBMM'de geçen hafta kabul edilen 422 Sayılı Kanun'da yer alan âtıl arazilerin kullanımı, etkili su kullanımı, sözleşmeli tarım vb. konular, bu konudaki ümidimizi artırıyor.

Fiyatlar ya bir de kur artsaydı ne olurdu!

Alaattin AKTAŞ

04 Nisan 2023 Salı

✓ *Türkiye ağustostan beri adı konmamış adeta sabit kur rejimi uyguluyor. Son sekiz ayda dolar yalnızca yüzde 5, fiyatlar ise yüzde 27 arttı.*

✓ *Fiyat artışının kur artışına tur bindirmesi şu soruyu sorduruyor: "Ya bir de kur daha çok artsaydı, ne olurdu?"*

✓ *Ekonomi yönetiminin kur artışına fırsat vermemek için KKM'de yaptığı hamlelerin nedeni daha iyi anlaşılıyor.*

TÜİK'e göre mart ayında tüketici fiyatları yüzde 2.29 arttı. İlk çeyrekteki artış yüzde 12.52 oldu, mart sonundaki yıllık artış ise yüzde 50.51'e geriledi. Eğilim tahmin edildiği gibi, matematiğin emrettiği gibi devam ediyor. Yıllık oran geriliyor, nisanda daha da gerileyecek.

Bir ara çift haneli aylık oranları gördüğümüz için marttaki yüzde 2.29 sanki düşük bir artış gibi geliyor. Oysa fiyatların yüksek seyrettiği 2022 ve 2023 hariç tutulduğunda önceki yılların ortalama mart ayı artışı yüzde 0.8'di. Yüzde 1'in altındaki fiyat artışları ne kadar da tuhaf görünüyor değil mi, hiç olmayacak oranlar gibi.

Marttaki yüzde 2.29 ve ilk çeyrekteki yüzde 12.52... Geçen yıl bu oranlar yüzde 5.46 ve yüzde 22.81'di. Geçen yıl ölümü gördüğümüz için sıtmaya razı gibi davranıyoruz. Ama gözden kaçmaması gereken bir detay daha var:

Geçen yılın ağustos ayından beri adı konmamış bir kur rejimi uygulanıyor; adeta sabit kur rejimi.

Dolar son sekiz ayda yaklaşık yüzde 5 değer kazandı. Yani fiyatlar üstünde kur baskısı yok denecek ölçüde düşük. Dolarda yüzde 5 kadar değer artışı yaşanan bu sekiz aydaki fiyat artışı ise yüzde 27'yi buldu.

04.04.2023

Bu iki oranın paralel gitmesi elbette şart değil ama makasın böylesine açık olmasını da iyi okumak gerekiyor:

“Kur artışı böylesine görece düşük olduğu halde fiyatlar bu düzeyde artmışsa, kur daha fazla artsaydı acaba fiyatlar nereye giderdi?”

Kur artışından bu yüzden korkuluyor

Bu köşede son olarak dün yazdım. İktidarın şu dönemdeki en büyük çabası döviz kurunun seçime kadar çok artmasını önleyebilmek. Çünkü çok doğaldır onlar da görüyor ki kur arttığı takdirde hem algı bozulacak, hem fiyatlar birden tırmanışa geçecek.

Örneğin akaryakıt fiyatları... İlk çeyrekte benzin fiyatı yüzde 11 arttı, motorin yüzde 4.4 ucuzladı. Ama döviz kurunun neredeyse sabit seyrettiği son sekiz ayın toplamına bakıyoruz; benzin yüzde 15, motorin yüzde 18 ucuzlamış. Bunda ham petrol fiyatlarının da gerilemesi etkili elbette ama döviz kurunun etkisi de göz ardı edilemez.

Şimdi düşünün; kur artmış olsa ve bu oranlar gerileme değil de artış olarak endekse yansısaydı, hem doğrudan etki, hem dolaylı etkiyle fiyat artışı nerelere giderdi...

SEMBOLİK KARPUZU, ERİĞİ BIRAKIN; SOĞANA, ETE BAKIN!

Belli dönemlerin değişmeyen ama değişmesi gereken kalıplaşmış haberleri vardır.

Turfanda meyveler çıkar, çok pahalıdırlar; örneğin erik, örneğin karpuz; bunlarla ilgili haberler yapılır. Gerçi karpuz bu yıl pek de pahalı bir giriş yapmadı ama...

Bu tür haberler gerçek hayat pahalılığını sulandırmaktan başka işe yaramaz.

İlk çıktığı günlerde erik yenmese de olur, hiçbir zaman yenmese de olur!

Ama akılları sıra pahalılığı önemsemeyenlerin sıkça dile getirdikleri **“Soğan ekme~~k~~ yeriz biz de”** türü savunmaları çöpe atan bir soğan fiyatı gerçeği varsa, işte orada durup düşünmek gerekiyor. Soğanın fiyatı 25 lirayı bulmuş. Hani çok pahalı olduğu söylenen karpuz bile ancak o kadar, hatta daha da ucuz. Üstelik karpuzu İran'dan ithal ediyorsun, soğan bizim üretimimiz.

Bu pahalılıkta depremin etkisi vardır, yoktur; önemli olan sonuç! Her eve, her mutfağa girmesi gereken bir ürün bu fiyata çıkmış.

Aylık fiyat artışı yüzde 2.29'muş, ne önemi var ki!

Zaten gıda grubundaki mart ayı artışı yüzde 3.88 düzeyinde. Gıdada üç aylık artış yüzde 19.47, yıllık yüzde 67.10.

04.04.2023

Vatandaş durup dururken mi yakınıyor “**Et yiyemiyorum**” diye; durup dururken mi sıralara giriyor sabahın erken saatlerinde biraz ucuz et alabilmek için. İşte TÜİK’in verileri; dana eti mart ayında tam yüzde 20 artmış, üç aylık artış yüzde 59, yıllık artış yüzde 111.

Son bir yıldaki artışlara başka örnekler verelim:

“Süt yüzde 113, süt ürünleri yüzde 123, peynir yüzde 106, alkolsüz içecekler yüzde 126.”

Bırakın eriği ve karpuzu; zorunlu tüketim mallarına bakın!

YILLIK ARTIŞ NİSANDA YÜZDE 40-45 ARASINA İNECEK

Yıllık artış oranında matematiğin emrettiği baz etkisine dayalı iniş nisan ayında da sürecektir; sonrası meçhul...

Geçen yılın nisan ayında, 2021’in aralık ayındaki yüzde 13.58 ve geçen yılın ocak ayındaki yüzde 11.10’dan sonraki en yüksek artış yaşanmıştı. Tüketici fiyatları geçen yılın nisan ayında yüzde 7.25 artış göstermişti.

Bu nisandaki artışın çok daha düşük kalacağı ortada. Hele hele elektrikte yapılacağı açıklanan indirim bu yavaşlamada önemli bir rol oynayacak. Dolayısıyla nisanda da marttaki gibi yüzde 2 ile yüzde 2.5 arasında bir artış gelmesi beklenebilir. Bu durumda en geniş marjda söylersek yıllık oran nisan sonunda yüzde 40-45 aralığına gerileyecektir.

Nisandan sonrası için tahmin yapmak ise zor. Mayıstaki seçimi ve sonucu görmek gerekiyor. Normal koşullarda özellikle haziranda da baz etkili bir gerileme görülme olasılığı güçlü ama dediğim gibi bu aydan sonrası için seçim geride kalmadan yapılacak tahminlerin pek bir anlamı yok.

Enflasyonda yumuşak iniş devam ediyor

Naki BAKIR

04 Nisan 2023 Salı

TÜİK'e göre martta TÜFE bazında aylık enflasyon yüzde 2,29 çıkarken, yıllık enflasyon yüzde 50,51'e geriledi, on iki aylık ortalamalara göre yıllık TÜFE artışı ise yüzde 70,2 olarak gerçekleşti.

Enflasyonda, aylık oranların geçen yılın altında seyri ve buna bağlı olarak yıllık bazda düşüş devam ediyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı mart ayı enflasyon gerçekleştirmelerine göre Türetici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) önceki aya göre artış yüzde 2,29 olarak gerçekleşti. Geçen yıl martta aylık enflasyon yüzde 5,46 olmuştur.

Geçen yıl ilk çeyrekte yüzde 22,81 olan kümülatif enflasyon, bu yıl aynı dönemde yüzde 12,52'de kaldı. Aylık enflasyonun geçen yılın altındaki seyrinin devamına bağlı olarak, şubat sonunda yüzde 55,18 olan yıllık enflasyon oranı mart sonunda yüzde 50,51'e geriledi.

Yıllık enflasyonda baz etkisiyle yaşanan gerilemeye karşılık, on iki aylık ortalamalara göre enflasyon yüzde 70,20 olarak gerçekleşti.

Giyim ve ayakkabıda düşüş

Mart ayında ana harcama gruplarından giyim ve ayakkabıda fiyatlar yüzde 1,92 düşerken, diğer tüm gruplarda yükseliş yaşandı. Önceki aya göre artışın en yüksek olduğu ana grup ise yüzde 6,30 ile eğitim oldu. Lokanta ve oteller yüzde 3,85, gıda ve alkolsüz içecekler yüzde 3,84, eğlence ve kültür yüzde 2,86 ile aylık fiyat artışlarının yüksek olduğu harcama grupları arasında yer aldı.

Yıllık fiyat artışının en yüksek olduğu grup ise yüzde 70,73'le oteller ve lokantalar. Yıllık artış gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 67,89, sağlıkta yüzde 64,68, konutta yüzde 56,12, ev eşyasında yüzde 53,35 ile yüksek düzeylerde gerçekleşti. Yıllık

artışın en düşük olduğu harcama grubu ise yüzde 17,27 ile giyim ve ayakkabı. Ayrıca ulaştırma yüzde 28,71'le, haberleşme de yüzde 32,43'le yıllık artışın görece düşük olduğu harcama grupları.

Özel kapsamlı TÜFE

İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE'de, önceki aya göre yüzde 2,19 artış yaşandı. Özel kapsamlı TÜFE'de ocak-mart dönemindeki artış yüzde 12,27, son bir yıldaki kümülatif artış yüzde 52,11 ve on iki aylık ortalamalara göre yıllık artış da yüzde 63,72 olarak gerçekleşti.

ÜFE'de düşük artış

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) mart ayında önceki aya göre yüzde 0,44, aralık ayına göre yüzde 6,25, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 62,45 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 113,73 artış gösterdi.

Sanayinin dört sektöründen madencilik ve taş ocakçılığında aylık yüzde 1,48, imalatta yüzde 2,02 ve su temininde yüzde 2,62 artış yaşanırken, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında yüzde 13,28 düşüş gerçekleşti. Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimleri ise madencilik ve taş ocakçılığında yüzde 80,42, imalatta yüzde 55,19, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında yüzde 95,46 ve su temininde yüzde 95,48 artış olarak gerçekleşti.

Ana sanayi gruplarının aylık değişimlerine bakıldığında; sermaye malında yüzde 1,28, ara malında yüzde 1,86, dayanıklı tüketim malında yüzde 2,03, dayanıksız tüketim malında yüzde 4,24 artış ve enerjide ise yüzde 9,32 azalış olduğu belirlendi.

Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara malında yüzde 46,96, dayanıklı tüketim malında yüzde 54,84, dayanıksız tüketim malında yüzde 85,23, enerjide yüzde 79,99 ve sermaye malında yüzde 51,86 artış olarak gerçekleşti. Yıllık Yİ-ÜFE'ye göre 17 alt sektör daha düşük, 12 alt sektör daha yüksek değişim gösterdi.

Yıllık bazda en düşük artış yüzde 1,99 ile kok ve rafine petrol ürünleri, yüzde 19,04 ile ana metaller, yüzde 30,93 ile metal cevherleri alt sektörlerinde gerçekleşti. Buna karşılık diğer madencilik ve taş ocakçılığı ürünleri yüzde 127,88, içecekler yüzde 122,07, diğer metalik olmayan mineral ürünler yüzde 103,85 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

Üretim ve istihdam kaybına yol açmadan enflasyon inecek

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, Türkiye'nin ve milletin menfaatlerini bütüncül bir anlayışla gözeterek ilerlediklerini belirterek, "Enflasyonu tedrici ve kalıcı bir şekilde indireceğiz" değerlendirmesinde bulundu.

Yüksek enflasyonun yol açtığı negatif etkilerin farkında olduklarının altını çizen Nebati şunları kaydetti: “Türkiye, enflasyonda bu düşüşü kaydederken, yatırımda, istihdamda ve üretimde kayıplar yaşamamış, tam aksine, bu süreçte Cumhuriyet tarihimizin istihdam ve ihracat rekorları eş zamanlı olarak kırılmıştır. Ekonomimiz, dinamik yapısını, üretim artışlarını ve büyüme trendini enflasyonla mücadeleye kurban etmemiştir.

Bizler, asla kolaycılığa kaçmadan yüzeysel çözümlerine kulak asmıyor, ülkemizin ve milletimizin menfaatlerini bütüncül bir anlayışla gözeterek ilerliyoruz. Üretim ve istihdam kaybına yol açmaksızın kararlılıkla adımlarımızı atmaya devam edecek, enflasyonu tedrici ve kalıcı bir şekilde indireceğiz.”

Pozitif seyir sürer mi?

AYLIK VE YILLIK ENFLASYON (TÜFE; %)				
	AYLIK		YILLIK	
	2022	2023	2022	2023
Ocak	11,10	6,65	48,69	57,68
Şubat	4,81	3,15	54,44	55,18
Mart	5,46	2,29	61,14	50,51
Nisan	7,25		69,97	
Mayıs	2,98		73,50	
Haziran	4,95		78,62	
Temmuz	2,37		79,60	
Ağustos	1,46		80,21	
Eylül	3,08		83,45	
Ekim	3,54		85,51	
Kasım	2,88		84,39	
Aralık	1,18		64,27	

Tüketici enflasyonunda aylık oranlar geçen yıl özellikle ilk yarıda rekor düzeyleri görmüş, yılın ikinci yarısında ise hız kesmiş, son çeyrekte daha düşük düzeylerde gerçekleşmişti. Bu süreçte yıllık enflasyon Ekim 2022 sonunda yüzde 85,5'e kadar yükseldikten sonra, baz etkisiyle düşerek yılı yüzde 64,27'den kapamıştı.

Yıllık enflasyonda düşüş seyri bu yıl da devam etti. Geçen yıl ocak ayında yüzde 11,1 olan aylık artış bu yıl aynı ayda yüzde 6,65, geçen yıl şubatta yüzde 4,81 olan oran

bu yıl yüzde 3,15, geçen yıl martta yüzde 5,46 olan oran bu yıl yüzde 2,29 çıkması ile yıllık enflasyon yüzde 50,51'e kadar indi. Enflasyonda baz etkisinin izleyen üç ayda da devam etmesi bekleniyor. Geçen yıl aylık TÜFE artışları nisan ayında yüzde 7,25, mayısta yüzde 2,98, haziranda yüzde 4,95 olmuştu.

Ekonomide beklenmedik olumsuzluklar yaşanmaması koşuluyla bu yıl aynı aylarda bunun altında gerçekleşecek aylık oranlar dolayısıyla yıllık enflasyonun yüzde 50'nin de altına inerek düşüşüne devam edeceği, yılın ikinci yarısı veya son çeyreğinde ise yeniden yükseliş eğilimine girebileceği belirtiliyor.

İstanbul'da yaşamın maliyeti %86 arttı

İstanbul Planlama Ajansı'nın gerçekleştirdiği "İstanbul'da Yaşam Maliyeti" araştırmasına göre, İstanbul'da yaşamın maliyeti geçen senenin aynı ayına göre yüzde 86,14 arttı. İstanbul'da yaşamın ortalama maliyeti 31.788 lira olarak hesaplandı. Fiyatları incelenen ürünler arasında en fazla artışın yüzde 20 ile et ve kuşbaşı fiyatlarında yaşandığı görüldü.

Mart ayında İstanbul'da dört kişilik bir ailenin ortalama yaşam maliyeti 31.788 lira olarak ölçüldü. İstanbul'da ortalama yaşam maliyeti, geçtiğimiz aya göre 1.225 lira arttı. Mart ayında geçtiğimiz aya göre en çarpıcı fiyat değişimlerinden biri yüzde 20 artışla et (kuşbaşı) olduğu görüldü.

Abdulkadir Selvi

Seccade albümü yapmışlar

Kılıçdaroğlu'nun ayakkabıyla seccadeye bastığı fotoğraflar siyasetin gündemine bomba gibi düştü.

Kılıçdaroğlu üzgün olduğunu söyledi, özür diledi. Seçimlere giderken, Kılıçdaroğlu dindarların oyunu almak için Erbakan'dan çok Erbakancı kesilmişken, Saadet Partililer tarafından mücahit ilan edilmişken bile bile ayakkabısıyla seccadeye basması düşünülemez.

Ama bu Kılıçdaroğlu'nun dini konularda ne kadar duyarsız, ilgisiz ve özensiz olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Olay, CHP'den milletvekili aday adayı olanların sosyal medya hesaplarından yaptıkları paylaşım ile ortaya çıktı. Sen hem seccadeye ayakkabıyla bas hem de bunu fotoğraf olarak çekti, servis et.

Neredeyse albüm yapmışlar.

04.04.2023

İYİCE BATIRDILAR

CHP kafası işte.

Ama bu yetmedi.

Hani kraldan çok kralcılar var ya. Hani CHP'den çok CHP'liler var ya.

Onlar Kılıçdaroğlu'nu batırdı.

Mekke Kadısı havasında biri çıktı, "Seccade halı demektir, üzerine basılır" dedi.

Diğeri çıktı, Kâbe'deki Hacer-ül Esved taşıını put ilan etti.

10 AK Parti bir araya gelse Kılıçdaroğlu'na bu kadar zarar veremezdi.

AKŞENER NİYE SUSUYOR

Siyaset aynı zamanda bir duruş meselesi. O nedenle HDP ve Yeşil Sol Parti'nin seçim beyannamesinde açıkladığı konuları Meral Akşener'e sormak istedim. Neden Kılıçdaroğlu'na değil de Akşener'e sormak istedim? Çünkü Akşener, Irak ve Suriye tezkerelerini destekledi ama Kılıçdaroğlu, HDP ile birlikte ret oyu verdi.

HDP cumhurbaşkanı adayı çıkarmadı. Kılıçdaroğlu'nu destekleme kararı aldı. Böylece 6'lı ittifakın 7'nci ortağı oldu.

Daha önce HDP'yi PKK'nın uzantısı olarak gördüğü, HDP'yi PKK'nın yanına konumlandığı için Akşener'e bu soruları sorma hakkımız doğdu.

IRAK VE SURİYE'YE OPERASYONLARI DURDURMAK

HDP'nin seçim beyannamesinde, "Türkiye'nin Kürt sorununu bahane ederek Suriye ve Irak'a yönelik gerçekleştirdiği askeri operasyonlara son vereceğiz. Türkiye'nin Suriye ve Irak'tan geri çekilmesini sağlayacağız" deniliyor.

Meral Hanım, Irak ve Suriye tezkerelerini desteklediğiniz için size soruyorum. HDP'nin bu açıklaması için ne düşünüyorsunuz? Bir cevap vermeyi düşünüyor musunuz?

IRAK VE SURİYE'DEN ÇEKİLMEK

Türkiye, PKK ile mücadele kapsamında 90'lı yıllardan bu yana Irak'ta; Fırat Kalkanı, Barış Pınarı ve Zeytin Dalı operasyonları nedeniyle de Suriye'de. CHP, HDP ile birlikte hareket ederek Irak ve Suriye tezkerelerine ret oyu verdi. Kılıçdaroğlu, "Bundan sonraki tüm tezkerelere hayır diyeceğiz" diye açıklama yaptı.

Kılıçdaroğlu'nun söz verdiği gibi Türkiye, Irak ve Suriye'den çekilirse, bizim boşalttığımız yerleri PKK'ya verecekler.

Irak ve Suriye tezkerelerine destek verdiğiniz için Meral Hanım size soruyorum. Mehmetçiğin Irak ve Suriye'den çekilmesine oy verecek misiniz? Türk milliyetçiliği adına bir tavır ortaya koymayı düşünüyor musunuz?

ÖCALAN'A ÖZGÜRLÜK

HDP'nin seçim beyannamesinde, "Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm siyasi tutsakların koşullu salıverilmeden yararlanmasını engelleyen hükümleri kaldıracamız" deniliyor. Bu, Öcalan'ı İmralı'dan çıkaracağız demek. Zaten Ahmet Türk, "Bu dönem, Öcalan'ı özgürleştirme dönemidir" demişti.

Meral Hanım sizin böyle düşünmediğinizi biliyorum ama niye çıkıp bu konularda tek bir söz söylemiyorsunuz?

YENİ BEYANNAME

Meral Hanım, dün de HDP'nin merkezinde yer aldığı "Kürt Özgürlük ve Demokrasi İttifakı" seçim beyannamesini açıkladı.

- Kürtlerin, Kürt ve Kürdistan isimleriyle özgürce örgütlenmeleri ve kendilerini ifade etmelerinin önünü açan demokratik bir ortamın yaratılması,

- Kürt halkına, Kürdistan'da kendi kendilerini yönetmelerine imkân verecek bir statünün tanınması,

- Kürt halkının diğer halklarla bir arada, eşit, özgür ve onurlu bir şekilde yaşamasını güvence altına alan demokratik, çoğulcu, ademi merkezîyetçi bir anayasanın yapılması...

Deniliyor.

Hadi seçimlerde 6'lı Masa'yı destekleyeceği için HDP'nin seçim beyannamesine ses çıkarmadınız, dün açıklanan beyanname için bir şey diyecek misiniz?

KANDİL'E SESSİZ

Meral Hanım sahi Kandil'deki terör baronlarının açıklamalarına niye sessiz kalıyorsunuz?

Duran Kalkan, "AK Parti iktidarını her türlü yıkma eğilimine destek vereceğiz" dedi.

Bese Hozat, "Biz HDP'nin Millet İttifakı'nı destekleme tutumunu değerli, önemli ve anlamlı buluyoruz. Seçimlerin sonucunu doğrudan etkileyecektir. Bu tutumu destekliyoruz" diyor. Murat Karayılan, "14 Mayıs'ta sadece cumhurbaşkanı değil, sistem de değişecek" diyor. Sırrı Sakık, "Yüz yıllık Cumhuriyet'i değiştireceğiz" diyor.

NİYE SUSUYORSUNUZ?

04.04.2023

Peki Meral Hanım siz ne diyorsunuz? Niye susuyorsunuz? “Eli kanlı katiller, siz susun. Bu bizim mücadelemiz” demiyorsunuz?

MERAL HANIM ÖZÜR DİLEYECEK MİSİNİZ?

İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı'na silahlı saldırıda bulunduğu haberleri yayınlanınca ilk tepki gösterenlerden biriydim.

Çünkü tam da seçimlere giderken bu tür provokasyonlarla ülkemizin karıştırılmasından endişe ediyordum. O yüzden failin bir an önce yakalanması ve olayın aydınlatılması çağrısı yaptım.

Bir provokasyona alet olmamak ama aynı zamanda olayın aydınlatılması için takipçi olmak gerekiyordu. Çünkü büyük yangınlar küçük kıvılcımlardan çıkardı.

Meral Akşener ise sorumlu hareket etmek yerine Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı hedef aldı. “Recep Bey'in tehdidi ile partimiz kurşunlanmıştır” dedi.

İFADESİNDE ANLATTI

Olayın faili M.E. yakalandı. İfadesinde olayı şöyle anlattı:

“Şantiye içerisinde üç şahsın hurda malzemeleri ve araç malzemeleri aldığını gördüm. Şahıslara malzemeleri bırakmaları için bağırdım. Şahıslar umursamadı ve malzemeleri toplamaya devam ettiler. Ben de bunun üzerine şahısları korkutmak ve uzaklaştırmak amacıyla havaya doğru iki el ateş ettim. Buna rağmen yine kaçmadılar. Yanlarına doğru yaklaşıp tekrar havaya birkaç el ateş ettim, tekrar kaçmamaları üzerine şahıslara iyice yaklaştım, bu sırada ayağım kaydı ve yere düştüm. Kafamı yere çarptım. Bunun kızgınlığı ve şahısların halen orada durup pişkin davranmalarına kızarak yere doğru iki-üç el daha ateş ettim. Bunun üzerine şahıslar malzemeleri bırakıp kaçtılar. Benim ateş ettiğim yer İYİ Parti binasından yüksekte kalır, kot farkı vardır. Arazi eğiminden dolayı ateş ettiğim mermilerden İYİ Parti binasına isabet olmuş.” Peki Meral Hanım bu konuda ne diyorsunuz? Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan özür dilemeyi düşünüyor musunuz?

Esfender KORKMAZ

Enflasyonda mutlak başarısızlık örneği

4 Nisan 2023 Salı

Mart ayında yıllık Tüketici Fiyatları (TÜFE) oranı yüzde 50,51 ve yıllık Yurt-İçi Üretici fiyatları (Yİ-ÜFE) oranı yüzde 62,45 oranında arttı.

Geçen sene aynı ayda, yıllık TÜFE yüzde 61,14 ve Yİ-ÜFE ise 114,97 idi.

1.TÜFE hâlâ çok yüksektir ve istikrar sorunu devam ediyor.

Yüzde 50,51 oranındaki enflasyon yüksektir. ABD'de TÜFE yüzde 6, Euro Bölgesinde yüzde 6,9 ve bizim de üye olduğumuz OECD ülkeleri ortalaması yüzde 6,1'dir.

2.İş yeri kira artışları, TÜFE'nin üstünde olacak.

Mart ayında yıllık TÜFE yüzde 50,51 olurken, 12 aylık ortalama TÜFE oranı yüzde 70,20 oldu. Yasal olarak iş yeri kira artışı 12 aylık ortalamalara göre yapılıyor. Bu durumda bu sene Nisan ayında başlayan iş yeri kiralari yüzde 70,20 oranında arttırılacaktır.

Geçen sene Mart ayında 12 aylık ortalamalara göre TÜFE oranı yüzde 29,88 idi. Kiralar bu oranda arttı. Oysaki geçen sene Mart ayında TÜFE oranı daha yüksek yüzde 61,14 olmuştu. 12 aylık ortalamalara göre TÜFE geçen sene kiracıları korudu. Bu sene tersi oldu. 12 aylık ortalamalara göre TÜFE yüzde 50,51 olurken, kira artışına esas oran yüzde 70,20 oldu.

Matematiksel olarak enflasyon artarken 12 aylık ortalama TÜFE'den daha düşük olur. Enflasyon düşerken ise tersine 12 aylık ortalama TÜFE'den daha yüksek olur. (Aşağıdaki Grafik.) Hükümet bunu ya hesaplayamadı veya her kararda olduğu gibi bu olaya da kısa dönem için baktı.

3.Acaba TÜİK, TÜFE oranını tartışıldığı gibi düşük mü gösteriyor?

Enag Mart ayı yıllık enflasyonunu yüzde 112.51 olarak açıkladı.

TÜİK Mart ayı gıda enflasyonunu yüzde 67,89 açıkladı. Gıda enflasyonu, çalışanları ve düşük gelir gruplarını daha çok etkiliyor. TÜİK, TÜFE harcama sepeti içinde gıdanın payı yüzde 25-26 gösteriyor. Gerçekte ücretlilerin ve düşük gelir gruplarının harcama sepeti içinde bu pay daha yüksektir. Bu nedenle mutfak enflasyonuna yakın olan geçinme endeksi daha yüksektir. Mamafih, İTO Mart ayı geçinme endeksi, TÜFE'den 23 puan daha yüksek yüzde 73,02'dir. Bu durum güven sorunu yaratıyor. Ayrıca bugüne kadar tüm maaş ve ücret düzeltmeleri TÜFE'ye göre yapıldığı için, halkın satın alma gücü düştü ve yoksullaşmaya neden oldu.

Öte yandan, 2022'de Yİ-ÜFE ve TÜFE arasında fark arttı.

Yİ-ÜFE, sanayi sektöründe maliyet artışını gösteriyor. 2020 ortalarına kadar, Yİ-ÜFE ve TÜFE paralel gitti. 2021 sonu ve 2022'de TÜFE ile farkı açtı. (Aşağıdaki grafik.)

04.04.2023

2021 sonunda kur artışları sanayide maliyet artışı yarattı. Önceleri yüzde 10 kronikleşmiş enflasyon talep artışı ve yapısal sorunlardan kaynaklanıyordu. 2021 sonu ve 2022 yılı enflasyonu maliyet artışı ve bunun perakendeye yansımından kaynaklandı. Ne var ki 2022 kur artışı enflasyonun altında kaldı. Buna rağmen Yİ-ÜFE, TÜFE'nin çok üstünde kaldı. TÜFE düşük çıktı.

Eğer üretici maliyetleri perakendeye iletemez ise, ya geriye işçiye yansıtması lazım veya iflas etmesi lazım.

Özetle nerden bakarsak bakalım, TÜFE'nin teknik olarak ilan edilenden daha yüksek olması gerekiyor.

İbrahim Kahveci

Seçimde kesin kaybedecekler...

Herkes seçime kilitlemiş durumda: Cumhur İttifakı mı kazanacak; yoksa Millet İttifakı mı? Ya da başka bir ittifak ve/veya lider mi?

Kimin kazanacağını son seçimde göreceğiz. Hatta **bu son seçim Türkiye’de oy vererek iktidar değiştirme seçeneğimizin de ‘son seçimi’ olabilir.**

Örnek mi: Venezuela...(Dikkat edin 2015 yılından beri Arjantin yanında özellikle nihai varacağımız yer olarak Venezuela örneğini veriyorum)

Ama bugün meselemiz bu değil.

Kim kazanacaktan ziyade kimin kaybedeceğini analiz edeceğiz.

Kazanacakları 15 Mayıs günü görebiliriz ama kaybedecekler şimdiden belli. Herkes aynaya bakar ise kaybedeceklerin kimler olduğunu görebilir.

Aslında 14 Mayıs seçimleri **ne kadar kaybedeceğimize** karar vermeyi oylayacağız: Az mı kaybedeceğiz yoksa çok mu kaybedeceğiz? Buna karar vereceğiz; bunu oylayacağız.

Şu anda bir tane soğanın 7,5 lira; 100 gr kıymanın 30 lira vs olduğu yazılıp çiziliyor. Efendim fiyatlar almış başını gitmiş diyorlar...

Kesin olarak söyleyebilirim: **Seçimden sonra bu fiyatları da mumla ararsınız...**

Ama dedim ya bu fiyat seviyesinin ne olacağına biz karar vereceğiz? İşte oylarımız bunu belirleyecek.

Seçimden sonra bizi neler bekliyor?

Bir kere kesin olarak belli ki Kuranı Kerim’deki Nass... ortadan kalkacak. Yani bunu kullanan iktidarın seçilse bile Nass’ı sürdürmesine imkan yok. Ha, sizlerin de bugün

04.04.2023

seccadeye gösterdiğiniz kutsiyet ve ilgiye rağmen o gün ayet olan Nass söz konusu olduğunda umurunuzda olmayacak.

Bunu biraz daha açalım: Geçen yıl büyüme (reel) %5,6 olurken üretim %3,3 ile çok ama çok geride kaldı.

Üretmeden nasıl büyüdük: Tabii **kredili tüketimle büyüdük.**

Bunun sonucu olarak 43 milyar dolar olan dış ticaret açığımız 117 milyar dolara, 8 milyar dolar olan cari açığımız da 52 milyar dolara fırladı. Kısaca bunun izahı şudur: **Deli gibi dolara ihtiyacımız var.**

Seçim sonrası hem dolara olan ihtiyaç azaltılmak hem de dolar ödemek için yeni kapılar aramak durumundayız. Bunun tek anlamı var: **Faizler artırılabacak ve kemerler sıkılacak.**

Ya da şöyle söyleyelim: Bu tüketim seviyesini taşıyamayız ve kesinlikle tüketimi kısmak zorundayız.

Bunun ana yolu da faiz artırımında.

Ama burada bir başka nokta daha var. Mevcut yönetim güven kaybı ve kapalı tavrı ile adeta uluslararası piyasadan yeni döviz bulamıyor. Sadece ikili ilişkilerle ama karşılığı ne olduğunu bilmediğimiz paralar geldi (Putin, BAE ve S Arabistan...). Hatta daha acısı şu ki seçim sonrası ödenmek üzere yeni veresiye defterlerimiz de açıldı.

Hepsi seçim sonrası...

Seçim oldu ve iktidar değişmedi... O geceden başlamak üzere dolar ne olur? İşte en büyük muamma burası.

Formülü vereyim mi?

İktidar değişirse dolar pek değişmez ama iktidar değişmezse dolar çok değişir...
Formül bu kadar basit.

Bu döviz formülüne bir de faiz formülü yazalım mı?

İktidar değişirse faiz az artsa da etkisi çok olur ama iktidar değişmezse faiz çok artsa da etkisi az olur.

Formüller ne diyor?

04.04.2023

Tercih elinizde.

İktidar değişmezse hem döviz hem de faizde ciddi artış olasılığı yüksek... Ama maalesef bu yükselişlerin istenen etkileri de düşük olacaktır. İktidar değişirse güven unsuru yerine geleceğinden sadece faiz yükselişi olası ama olumsuz etkisi ise çok daha sınırlı kalacaktır.

Kısaca iktidar değişirse yumuşak geçiş yaşayabiliriz. Ama iktidar değişmez ise çok sert geçişler yaşarız.

Diyelim ki iktidar yerel seçimleri düşündü ve Nass.. görünümlü politikasına devam etti... Edemez ve de devamı ülke iflası gibi çok daha vahim sorunlara gebe olur.

O nedenle aslında nasıl bir gelecek yaşayacağımız bizim elimizde.

Seçimden sonra tek kaybedenin biz olacağımız belli ama bu oranı nasıl sağlarız işte aslında onu oylayacağız.

Yoksulluk fakirlik kalıcı olarak sürsün ve artışa geçsin mi istiyoruz yoksa biraz nefes almaya ihtiyacımız var deyip sonrasında da kendimize mi geleceğiz?

Hepsine bizler karar vereceğiz ve hepsini 15 Mayıs'ta göreceğiz.

04 Nisan 2023, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Ya olduğun gibi görün...

CHP Genel Başkanı **Kılıçdaroğlu**'nun seccade üzerinde ayakkabılarıyla poz vermesi, 14 Mayıs seçimlerine damga vuracak gibi görünüyor. Dün iki fotoğraf daha çıktı ortaya. Kendisinden sonra aynı yerde poz veren Saadet Partililerin seccadeyi kaldırmış olması kafaları daha da karıştırdı. CHP'liler şimdi, "**Bize kumpas kuruldu**" diyerek bu tartışmadan sıyrılmaya çalışıyor.

7'li Masa, **Kılıçdaroğlu**'nun seccadeye ayakkabıyla basması meselesinin çok fazla abartıldığını düşünüyor. Toplumun neden bu kadar tepki gösterdiğine bir anlam veremiyorlar. **Kılıçdaroğlu**'na gösterilen bu tepki, bence bir birikim. Nedenine gelince...

SAMİMİYETSİZLİK VE RİYAKÂRLIK

Uzun zamandır CHP liderinin dindarlığına vurgu yapılıyor, türbeler ziyaret ediliyor, Peygamberimizin soyundan geldiği ve Kuran-ı Kerim'i ezbere okuduğu iddia ediliyordu. **Kılıçdaroğlu**, dine ve dindarlara uzaklığını hiç gizlemeyen **Canan Kaftancıoğlu**'nu da yanına alarak davet edildiği tüm dini organizasyonlara katıldı. Hatta o toplantılarda konuşmalar bile yaptı.

Kuran'da bir ayet olan "**Hak geldi batıl zail oldu**" cümlesinin **Erbakan**'a ait olduğunu zannediyordu. **Hz. Ali**'nin kitapları olan bir İslam düşünürü olduğunu iddia ediyordu. **Necip Fazıl Kısakürek** adını ilk kez duymuştu. Toplumun değerlerinden o kadar uzaktı ki her konuşmasında bir pot kırıyordu. Bu bilgisizlik ve riyakârlık zaman zaman insanları rahatsız etse de herkes durumu idare ediyordu.

Bu söylemin samimiyetsiz olması, buram buram riyakârlık kokması **Kılıçdaroğlu**'nun umurunda bile değildi. Amacı muhafazakâr kesimden bir oy fazla alabilmektir. Toplumun ne düşündüğüyle ilgilenmiyordu.

Ancak seccadeye ayakkabıyla basılması bardağı taşıran son damla oldu sanırım. Yani toplum, **Kılıçdaroğlu**'nun riyakârlığını daha fazla görmezden gelemedi. "**Bu**

seccade tartışması çok uzadı" falan demeyin. Bugüne kadar hiç umursamadığınız toplumun değerlerini bir anda siyasi malzeme yapmaya başlarsanız, bunun bedelini bir şekilde ödersiniz.

TEK SAMİMİYETSİZ KILIÇDAROĞLU MU?

Seçmen şimdi seccadeye ayakkabıyla basan **Kılıçdaroğlu**'na, "**Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol**" mesajı veriyor. Peki 7'li Masa'da samimiyet sorunu olan ve riyakâr bir görüntü veren tek isim **Kılıçdaroğlu** mu? **Kılıçdaroğlu** beceriksiz ve bilgisiz olduğu için kendini hemen ele veriyor. Peki ya diğerleri?

HDP ile ittifaka göz yumup milliyetçi bir görüntü veren İyi Parti...

Menderes'in siyasi mirasıyla ilgisi olmayan, FETÖ'cülere göz kırpan Demokrat Parti...

Erbakan'ın mirasını unutup tuhaf ve anlaşılmaz bir siyasi çizgiye bürünen Saadet Partisi...

Doğdukları siyasi çizgiye ihanet eden **Babacanlar, Davutoğulları**...

1991 yılından bu yana Meclis'te bulunmalarına rağmen Kürtlerin hiçbir kazanımına imza atamayan HDP...

Peki bunlar ne kadar samimi?